

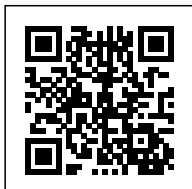


PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VII. volební období

255/0

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů



Zástupce předkladatele: min. práce a soc. věcí
Doručeno poslancům: 3. července 2014 v 15:55

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2014,

kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 315/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 204/2005 Sb., zákona č. 218/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 414/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 48/2013 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb. a zákona č. 101/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 3 se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“.
2. Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.“

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.“.

3. V § 3 odst. 2 písm. d) se slova „Evropském společenství“ nahrazují slovy „Evropské unii“.
4. V § 3 odst. 2 se za písmeno k) vkládá nové písmeno l), které včetně poznámky pod čarou č. 69 zní:

„l) osobami, jejichž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie¹⁾ nebo osobami zaměstnanými, samostatně výdělečně činnými, osobami ponechávajícími si takové postavení a jejich rodinnými příslušníky majícími právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie⁶⁹⁾“.

⁶⁹⁾ Čl. 7 odst. 3 a čl. 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.“.

CELEX 02004L0038

5. V § 3 odst. 2 se na konci závěrečné části ustanovení doplňuje věta „Podmínka bydliště se neuplatní u osob uvedených v písmenu l).“.
6. § 44 včetně nadpisu zní:

„§ 44

Podmínky nároku na porodné

(1) Nárok na porodné má žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.

(2) Nárok na porodné žena nemá, pokud jí před porodem vznikl již dvakrát nárok na porodné převzetím dítěte do 1 roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů nebo v případě, že se jí již jedno živé dítě narodilo a druhé dítě do 1 roku věku převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů, není-li dále stanoveno jinak.

(3) Nárok na porodné má rovněž otec prvního nebo druhého živě narozeného dítěte, jestliže žena, která dítě nebo děti porodila, zemřela a ke dni porodu splnila podmínky uvedené v odstavcích 1 a 2 a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě.

(4) Nárok na porodné podle odstavce 3 nemá otec, jemuž již dvakrát vznikl nárok na porodné převzetím dítěte do 1 roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(5) Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte, není-li dále stanoveno jinak.“.

7. V § 45 odstavec 1 zní:

„(1) Nárok na porodné má také osoba, která převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů dítě do 1 roku jeho věku, a toto dítě bylo prvním nebo druhým dítětem této osoby, bez ohledu na to, zda první dítě porodila nebo převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Nárok na porodné vzniká dnem převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů, přičemž dnem převzetí se rozumí den právní moci rozhodnutí o převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Podmínkou je, že rozhodný příjem v rodině této osoby nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.“.

8. V § 45 se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „, b) a d)“.

9. V § 46 odstavec 1 zní:

„(1) Výše porodného činí 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě.“.

10. V § 64a odst. 1 a 2 a v § 64a odst. 4 písm. a) se slova „Evropských společenství,^{54b)“ nahrazují slovy „Evropské unie¹⁾“, a v § 64a odst. 4 písm. b) se slova „Evropských společenství^{54b)“ nahrazují slovy „Evropské unie¹⁾“.}}

Poznámka pod čarou č. 54b se zrušuje.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Jde-li o dítě narozené nebo převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů před 1. lednem 2015, náleží porodné podle § 44 až 46 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2015.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

A. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE (RIA)

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu zákona: zákon, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: MPSV/ Mgr. Lucie Bryxová Mgr. Gabriela Obermannová	Předpokládaný termín nabytí účinnosti 1. 1.2015
Implementace práva EU: Ne	
2. Cíl návrhu zákona	
<i>Podpořit rodiny s malými dětmi v situaci, kdy se jim jednorázově zvýší náklady v souvislosti s narozením dítěte a za tímto účelem upravit podmínky nároku na danou dávku tak, aby na porodné dosáhly i další rodiny. Zavést porodné na druhé dítě ve snížené výši a upravit okruh oprávněných osob tak, aby výslovně zahrnoval i kategorii osob, kterým nárok na dávky státní sociální podpory vyplývá z přímo použitelných předpisů EU</i>	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano	
<i>Na základě navrhovaných opatření u porodného dojde k nárůstu mandatorních výdajů ze státního rozpočtu, a to o cca 330 mil. Kč ročně na celkové náklady ve výši cca 470 –480 mil. Kč. Úprava okruhu oprávněných osob ve smyslu navrhované zásady nebude mít dopad na státní rozpočet.</i>	
3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ne	
3.3 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) Ne	
3.4 Sociální dopady: Ano	
<i>Pozitivní dopad na rodiny s malými dětmi a na osoby, jejichž právo na rovnost nakládání v oblasti dávek státní sociální podpory je zajištěno přímo aplikovatelnými předpisy EU.</i>	
3.5 Dopady na životní prostředí: Ne	

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, upravuje systém dávek státní sociální podpory, stanovuje podmínky nároku na tyto dávky a též upravuje řízení o předmětných dávkách. Do tohoto dávkového systému patří i porodné. Jedná se o jednorázovou dávku, kterou se oprávněné osobě přispívá na náklady v souvislosti s narozením dítěte. V současné době se porodné vyplácí pouze na první živě narozené dítě (či s ním současně narozené děti) a podléhá testu příjmu. Nárok na dávku má oprávněná osoba pouze v případě, že rozhodný příjem nepřevyšuje 2,4násobek životního minima rodiny. Návrh je předkládán s cílem upravit tuto dávku tak, aby nárok na porodné vznikl širšímu okruhu rodin s dětmi a aby těmto rodinám mohlo být vyplaceno porodné též z titulu narození v pořadí druhého dítěte.

Systém dávek státní sociální podpory stanovuje okruh oprávněných osob. Současný okruh oprávněných osob taxativně nevyjmenovává ty osoby, jimž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie.

Navrhuje se legislativně technické zpřesnění okruhu oprávněných osob tak, aby tuto kategorii osob zákon výslovně stanovil.

Dále se navrhuje v návaznosti na úpravu zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se vyjmuly dávky pěstounské péče ze zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a nově upravily v režimu tohoto zákona, aby byl nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů rozšířen o případy, kdy bylo u dítěte do 1 roku soudem rozhodnuto o osvojení dítěte nebo o svěřeni dítěte do péče před osvojením.

Navrhované legislativní řešení především upravuje:

- Navýšení zákonného koeficientu limitujícího výši příjmu rodiny pro nárok na dávku
- Rozšíření nároku na porodné i z titulu narození druhého dítěte
- Úpravu výše porodného na druhé dítě
- Výslovná úprava okruhu oprávněných osob
- Rozšíření nároku na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů o další případy

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Porodné je dávka, kterou se oprávněné osobě jednorázově přispívá na náklady, související s narozením dítěte.

Do konce roku 2010 měla na porodné nárok žena, která porodila dítě. Nárok na porodné měl rovněž otec dítěte, jestliže žena, která dítě porodila, zemřela, a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě a také osoba, která převzala dítě do jednoho roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů, a to ode dne převzetí dítěte. Příjem se nesledoval.

Od 1. ledna 2011 má nárok na porodné žena, které se narodilo první živě narozené dítě. Nárok na porodné má rovněž otec prvního živě narozeného dítěte nebo děti, které se narodily současně s prvním dítětem ženy, jestliže žena, která dítě (děti) porodila, zemřela a ke dni porodu splnila podmínky nároku na porodné a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě. Nárok na porodné má také ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů osoba, která převzala dítě do takové péče do 1 roku jeho věku, toto dítě bylo prvním dítětem této osoby, na které z důvodu jeho převzetí vznikl nárok na porodné, a před převzetím tohoto dítěte do péče této osobě nevznikl nárok na porodné. U všech případů zároveň platí, že rozhodný příjem rodiny nepřevyšuje 2,4násobek životního minima rodiny. Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem pro účely posouzení nároku na dávku je kalendářní čtvrtletí, předcházející kalendářnímu čtvrtletí, v němž se dítě narodilo. Porodné je vypláceno ve výši 13 000 Kč na první narozené dítě nebo 19 500 Kč narodí-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti.

Nároky osob vyplývající z přímo použitelných předpisů Evropské unie (zejména se jedná o pracovníky a jejich rodinné příslušníky) jsou za současného právního stavu zajištěny prostou přímou aplikací předpisů Evropských Společenství v oblasti koordinace sociálního zabezpečení a v oblasti sociálních výhod. Jedná se o přímou aplikaci Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

Použití výše uvedených předpisů je zajištěno ustanovením § 1 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, které stanoví, že zákon o státní sociální podpoře se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských Společenství v oblasti státních sociálních dávek.

Toto ustanovení se však z hlediska právní jistoty klientů tzv. rodinných dávek nejeví jako dostatečné.

Za současného právního stavu se pro nárok na porodné za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů považuje pouze dítě převzaté do péče na základě rozhodnutí soudu o svěření dítěte do výchovy jiného občana než rodiče.

Současná úprava dávek při narození nebo adopci dítěte v členských státech EU/EHP

Jednorázové dávky při narození nebo adopci dítěte jsou poskytovány ve většině členských států Evropské unie, resp. Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska. Jedná se jak o dávky pojistné, tak o dávky nepřispěvkové, a to vyplácené buď explicitně jako nepřispěvkové, nebo až v případě, že dávka z pojistných systémů nenáleží. Výjimky představují Rakousko, Německo, Irsko, Nizozemí, Portugalsko, Rumunsko, které dávky při narození nebo adopci nemají vůbec; Island a Švédsko vyplácejí dávku pouze při adopci dítěte z ciziny; ve Švýcarsku mají kantonální schéma, porodné existuje v devíti kantonech, dávka při adopci v osmi kantonech.

Podmínky nároku na dávky při narození nebo adopci dítěte se v jednotlivých zemích značně liší, což je dáno odlišností národních systémů sociální ochrany, historickým vývojem i

současnými formami podpory rodin s dětmi. V Řecku se porodné vyplácí jen při porodu mimo nemocnici, ve Španělsku jen při vícečetných porodech nebo velkým rodinám a osamělým nebo zdravotně postiženým matkám. Ve Finsku lze volit mezi mateřským balíčkem spočívajícím v zajištění péče o dítě nebo peněžitou dávkou. Na Maltě a v Itálii porodné nahrazuje mateřská dávka, v Itálii vyplácena v různé výši municipalitami. Ve Francii, Polsku a Slovinsku podléhá dávka testu příjmu, ve Spojeném království je příjmově testovaná dávka vyplácena jen rodinám s jedním dítětem do 16 let. Podmínění nároku na dávku lékařskými prohlídkami v těhotenství se uplatňuje např. v Maďarsku, Lucembursku a Spojeném království.

Výše dávky je rovněž silně diferencovaná, pohybuje se od 102 EUR na třetí a další dítě v Bulharsku po 4444 EUR na každé dítě v Norsku. Porodné vyšší než 1000 EUR při narození jednoho dítěte regulérně vyplácí kromě Norska také Belgie, Francie, Lichtenštejnsko a Lucembursko, ve zvláštních případech též Španělsko a některé švýcarské kantony. Česká republika se současnou výší dávky 500 EUR spadá do průměru zemí, kde porodné dosahuje 200 až 600 EUR (Chorvatsko 313, Kypr 544, Dánsko 320, Maďarsko 218, Litva 422, Lotyšsko 414, Polsko 231, Slovinsko 281, Spojené království 584). V některých zemích existuje ještě příplatek k porodnému, v Bulharsku a Itálii je to pro nízkopříjmové a velké rodiny, na Slovensku při narození prvního, druhého a třetího dítěte, v Norsku při porodu doma.

Ve většině zemí nemá pořadí, ve kterém se dítě zakládající nárok na dávku narodilo, vliv na výši dávky. Porodné pro všechny děti ve stejné výši vyplácí Chorvatsko, Dánsko, Maďarsko, Litva, Lichtenštejnsko, Lotyšsko, Lucembursko, Norsko, Polsko, Slovinsko. Pořadí narození dítěte se projevuje ve výši dávky degresivně v Belgii již u druhého dítěte a na Slovensku, kde je porodné nižší od čtvrtého dítěte. Kombinaci progresivity a degresivity uplatňuje Bulharsko, kde nejvíce činí porodné na druhé dítě. V několika zemích je výši dávky bonifikováno narození vícero dětí (Dánsko, Lichtenštejnsko, Řecko, Slovensko, Španělsko). V žádném z porovnávaných sociálních systémů (kromě České republiky) není výplata porodného omezena na dítě narozené v určitém pořadí.¹

1.4 Identifikace dotčených subjektů

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – ústřední orgán státní správy a odvolací orgán, přezkumné řízení, zabezpečuje aplikační program OK dávky
- Úřad práce ČR - rozhoduje v I. instanci
- Žadatelé o dávku státní sociální podpory porodné

1.5 Popis cílového stavu

Cílem předloženého návrhu je podpořit rodiny s malými dětmi v situaci, kdy se jim jednorázově zvýší náklady v souvislosti s narozením dítěte a za tímto účelem upravit podmínky nároku na danou dávku tak, aby na porodné dosáhly i další rodiny. Proto se navrhuje navýšit pro účely stanovení rozhodného příjmu koeficient, definovaný zákonem, a to z 2, 40 na 2, 70, a tím zvýšit rozhodný příjem rodiny, do kterého bude porodné náležet. Za současného stavu vzniká nárok na porodné pouze v případě, že rozhodný příjem rodiny

¹ Údaje jsou platné k 30. červnu 2013, pramen:

<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

(matka, otec a narozené dítě) v kalendářním čtvrtletí, bezprostředně předcházejícím kalendářnímu čtvrtletí, v němž se dítě narodilo, nepřesahuje částku 18 504 Kč měsíčně (rozhodný příjem je udáván v čistém příjmu rodiny, tj. po odpočtu daní a pojistného). Zvýšením zákonného koeficientu na uvedenou hranici by na tuto dávku dosáhly i rodiny, jejichž rozhodný příjem by ve sledovaném období nepřesáhl částku 20 817 Kč měsíčně (jde o případy, že se jedná o první živě narozené dítě). Nově by bylo poskytováno porodné i na druhé dítě. Druhým dítětem je přitom chápáno druhé živě narozené dítě, a to bez ohledu na to, při kolikátém porodu se toto druhé živě narozené dítě narodí. Výše porodného na toto dítě by činila 10 000 Kč. Dle nově navrhovaného zákonného koeficientu by na porodné na druhé dítě dosáhla rodina s rozhodným příjmem nepřesahujícím částku 25 515 Kč měsíčně (je počítáno se současně narozenými dětmi nebo s věkem dříve narozeného dítěte do 6 let věku – v případě staršího sourozence by se hranice životního minima rodiny a tím i hranice rozhodného příjmu mírně navýšila). Navrhovaná právní úprava by se vztahovala na děti narozené nebo převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů po nabytí účinnosti novely zákona.

Cílem předloženého návrhu je upravit okruh oprávněných osob tak, aby výslovně zahrnoval kategorii osob, kterým nárok na dávky státní sociální podpory vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie. Oprávněnost vstupu těchto osob do systému dávek státní sociální podpory tak bude jednoznačně legislativně deklarována.

Cílem předloženého návrhu je rovněž dokončení transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států v oblasti rovnosti nakládání.

Cílem předloženého návrhu je rozšířit nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů o případy, kdy bylo u dítěte do 1 roku soudem rozhodnuto o osvojení dítěte nebo o svěřeni dítěte do péče před osvojením. Pouze tyto případy nejsou nyní kryty dávkami pěstounské péče, které jsou od 1. 1. 2013 součástí zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a proto je nárok na porodné, při splnění ostatních podmínek, důvodný.

1.6 Zhodnocení rizika

Pokud by předložená úprava nebyla přijata, nebyl by naplněn cíl předkládaného návrhu – podpora rodin i při narození druhého dítěte, který je i záměrem vlády předloženým v programovém prohlášení vlády. Pokud by byl zachován stávající stav, dosáhly by na porodné jen rodiny s nižším příjmem a tato dávka by byla vyplácena pouze z titulu narození prvního dítěte (či s ním současně narozených dětí), tj. nárok by měly jen prvorodičky, které žijí v rodině s nízkým příjmem nebo v rodinách, kde nikdo nepracuje.

Pokud by předložená úprava v oblasti oprávněných osob nebyla přijata, zákon by nebyl po formální stránce plně slučitelný s právem Evropské unie.

Pokud by předložená úprava nebyla přijata, nárok na porodné vznikne, při splnění zákonem daných podmínek, pouze u dětí převzatých do trvalé péče nahrazující péči rodičů, které byly na základě rozhodnutí soudu svěřeny do výchovy jiného občana než rodiče.

2. Návrh variant řešení

VARIANTA 0 – „nulová“

Zachováním současné právní úpravy by bylo porodné nadále poskytováno pouze na první živě narozené dítě (či současně s ním narozené děti) a jen rodinám, jejichž rozhodný příjem nepřevyšuje 2,4násobek životního minima rodiny.

Stávající okruh oprávněných osob by nebyl rozšířen.

Stávající okruh osob, které mají nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do 1 roku jeho věku do péče nahrazující péči rodičů, nebude rozšířen.

VARIANTA I – navrhované řešení

Navrhované řešení nabízí možnost navýšit pro účely stanovení rozhodného příjmu koeficient, definovaný zákonem, a to z 2,40 na 2,70 a tím zvýšit rozhodný příjem rodiny, do kterého bude porodné náležet. Takovým krokem by byly podpořeny další rodiny, které by za stávající právní úpravy na porodné nedosáhly. Nově by bylo poskytováno porodné i na druhé živě narozené dítě, a to bez ohledu na to, při kolikátém porodu se toto druhé živě narozené dítě narodí. Výše porodného na druhé dítě by činila 10 000 Kč.

Stanovení nové kategorie osob, kterým nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie.

Rozšíření nároku na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů o případy, kdy bylo u dítěte do 1 roku jeho věku soudem rozhodnuto o osvojení dítěte nebo o svěřeni dítěte do péče před osvojením.

VARIANTA II

Tato varianta nabízí odstranit pro nárok na porodné test příjmu. Dávka by tak náležela všem oprávněným osobám při narození prvního a druhého živě narozeného dítěte.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

VARIANTA 0

VÝHODY	NEVÝHODY
Není třeba měnit právní předpis.	Podpora pouze nízkopříjmových rodin s prvním dítětem nebo současně narozenými dětmi
Nepředstavuje nárůst výdajů ze státního rozpočtu	
Nezvýší se počty příjemců a tím administrativa dávky	
	Zákon není plně slučitelný s právem

	Evropské unie.
--	----------------

Při volbě Varianty 0 by nadále nárok na porodné vznikl pouze z titulu narození prvního živého dítěte (či současně s ním narozeného dalšího živého dítěte nebo dětí), pokud by rozhodný příjem v rodině nepřevyšoval součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40. Tato varianta nepředstavuje nárůst výdajů ze státního rozpočtu. Nezvýší se počty příjemců dávky a v souvislosti s tím nedojde ani k nárůstu administrativy, která je se zpracováním žádostí o porodné spojena. Nevýhodou je to, že podporuje pouze malý okruh rodin s dětmi, a to ty nejhudší.

Nárok osob krytých přímo použitelnými předpisy Evropské unie by nadále byl zajištěn prostou přímou aplikací bez taxativního vyjmenování v národní právní úpravě. Právní jistota těchto osob by tak byla oslabena.

Při volbě této varianty by nárok na porodné vznikl nadále pouze osobám, které převzali dítě do 1 roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů, a to na základě rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do výchovy jiného občana než rodiče.

VARIANTA I

VÝHODY	NEVÝHODY
Podpora širšího okruhu rodin s dětmi díky navýšení koeficientu	Je třeba měnit právní předpis.
Podpora širšího okruhu rodin s dětmi díky porodnému na druhé dítě	Představuje nárůst mandatorních výdajů ze státního rozpočtu o cca 330 mil. Kč ročně na celkové náklady ve výši cca 470 – 480 mil. Kč
	Zvýšení počtu příjemců a s tím spojený nárůst administrativy
	Potřeba úpravy softwarového vybavení a finanční výdaje s tím související a změna formulářů, vztahujících se k dávce. Náklady budou nad rámec standardních úprav od dodavatele. Dle kvalifikovaného odhadu pracnosti obdobných úprav lze tuto úpravu limitovat částkou do 2 mil. Kč.
Zajištění plné slučitelnosti právní úpravy s právem Evropské unie po formální stránce	
Podpora širšího okruhu osob, které převzaly do trvalé péče, nahrazující péči rodičů, dítě do 1 roku jeho věku	

Navrhované řešení podporuje širší okruh rodin s dětmi, a to jednak v souvislosti s navýšením zákonem stanoveného koeficientu, díky kterému by byl zvýšen rozhodný příjem rodiny, do kterého bude porodné náležet a dále zavedením porodného na druhé živě narozené dítě. Každé ženě, která porodila (příp. jiné osobě při úmrtí matky či při převzetí dítěte) by bylo celkem vyplaceno max. 23 000 Kč. Při tomto nastavení porodného sice dojde k zániku současného částečného zvýhodnění vícečetného porodu, kdy porodné náleží ve výši 19 500

Kč. Toto zvýhodnění ale platí pouze u porodu, při kterém se narodilo první živě narozené dítě, tzn., ve většině případů jde o první porod matky, kdy se narodí dvojčata či trojčata. Při narození vícčet při druhém a dalším porodu matky dávka dnes nenáleží. I přes tuto změnu by matka při narození vícčet při prvním porodu dostala podle navržené změny vyšší dávku než podle současné právní úpravy (23 000 Kč místo 19 500 Kč).

Určitým problémem se může stát určení správného pořadí dítěte v případech, kdy dojde k opuštění dítěte po porodu, odložení dítěte po porodu či při anonymních porodech. Tyto jevy jsou však pouze marginální a je možné je ohlídat v rámci aplikačního programu na výplatu dávky, kdy porodné bude též ženě náležet max. dvakrát. Obdobný mechanismus kontroly bude muset být nastaven i při porodném na narozené dítě/děti v kombinaci s porodným na dítě/děti převzaté do péče.

Z ekonomického hlediska dojde k nárůstu mandatorních výdajů ze státního rozpočtu. Zvýší se počty příjemců porodného a v souvislosti s tímto zvýšením dojde k nárůstu administrativy, která je se zpracováním žádostí o dávku spojena. V návaznosti na výše uvedené změny bude nutné upravit softwarové vybavení (aplikaci OKdávky/OKsystem) a předepsané formuláře, jejichž prostřednictvím se o porodné žádá.

Navrhovaná úprava v oblasti okruhu oprávněných osob jednoznačně stanoví kategorii osob, kterým nárok na dávky státní sociální podpory vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie. Je tak posílena právní jistota osob krytých přímo použitelnými předpisy Evropské unie v oblasti rovnosti nakládání. Je zajištěna plná slučitelnost právní úpravy s právem Evropské unie. Navrhovanou úpravou je rovněž dokončena transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, v oblasti rovnosti nakládání.

Navrhovaná úprava rozšiřuje nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů o případy, kdy bylo u dítěte do 1 roku jeho věku soudem rozhodnuto o osvojení dítěte nebo o svěření dítěte do péče před osvojením. Vzhledem k nastaveným podmínkám se bude jednat zhruba o desítky případů ročně.

VARIANTA II

VÝHODY	NEVÝHODY
Podpora všech rodin z titulu na rození prvního a druhého živě narozeného dítěte	Je třeba měnit právní předpis
Zjednodušení dávky pro žadatele	Představuje nárůst mandatorních výdajů ze státního rozpočtu o cca 900 mil. Kč ročně na celkové náklady ve výši cca 1 až 1,1 mld Kč
Zjednodušení dávky pro administrativu	Enormní zvýšení počtu příjemců a s tím spojený nárůst administrativy
	Potřeba úpravy softwarového vybavení a finanční výdaje s tím související a změna formulářů, vztahujících se k dávce. Náklady budou nad rámec standardních úprav od dodavatele. Dle kvalifikovaného odhadu pracnosti obdobných úprav lze tuto úpravu limitovat částkou do 2 mil. Kč.

Pokud by se odstranil pro nárok na porodné test příjmu, náležela by dle této varianty dávka všem oprávněným osobám při narození prvního a druhého živě narozeného dítěte. Vzhledem k tomu, že by odpadlo prokazování příjmů pro nárok na porodné, stala by se dávka jednodušší jak pro žadatele, tak pro její administraci ze strany Úřadu práce ČR.

Lze odhadnout, že nárok na porodné by mohlo při odhadovaném počtu narozených dětí zakládat cca 90 až 91 tisíc dětí. V tomto případě by nárok splnilo 86% narozených dětí. Z ekonomického hlediska dojde k nárůstu mandatorních výdajů ze státního rozpočtu. Enormně se zvýší počty příjemců porodného a v souvislosti s tímto zvýšením dojde k nárůstu administrativy, která je se zpracováním žádostí o dávku spojena. V návaznosti na výše uvedené změny bude nutné upravit softwarové vybavení (aplikaci OKdávky/OKsystem) a taktéž předepsané formuláře, jejichž prostřednictvím se o porodné žádá.

Identifikace nákladů a přínosů

Náklady

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému – oprávněné osoby
Varianta 0	Zachování stávajícího stavu	Zachování stávajícího stavu
Varianta I	Nárůst výdajů na porodné	Zvýšení počtu příjemců
Varianta II	Nárůst výdajů na porodné	Zvýšení počtu příjemců

Přínosy

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému – oprávněné osoby
Varianta 0	Stávající stav	Nejsou
Varianta I	Nejsou	Více rodin dosáhne na porodné vzhledem k navýšení koeficient, dávka bude vyplácena i na druhé dítě a dalším osobám, které převzaly dítě do péče, nahrazující péči rodičů Zvýšení právní jistoty osob krytých přímo použitelnými předpisy EU
Varianta II	Nejsou	Porodné bude náležet všem oprávněným osobám při narození prvního a druhého živě narozeného dítěte

4. Návrh řešení - stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta I

Varianta II

Varianta 0

Varianta 0 nevede k očekávanému cíli, tedy k širší podpoře rodin s malými dětmi tak, jak se k tomu v programovém prohlášení vláda zavázala a k zabezpečení plné slučitelnosti právní úpravy s právem Evropské unie. Tyto základní nedostatky nulové varianty nemohou být vyváženy tím, že s ní nejsou přímo spojeny žádné legislativní změny ani nároky na státní rozpočet.

Přínosy Varianty I jednoznačně převažují nad jejími nevýhodami. Přijetí této varianty zajistí dosažení vytyčených cílů, kterými je širší podpora rodin s malými dětmi, včetně dětí převzatých do péče nahrazující péči rodičů, a zabezpečení plné slučitelnosti právní úpravy s právem Evropské unie. V porovnání s Variantou II bude mít Varianta I podstatně menší dopad na výdaje státního rozpočtu.

Na základě analýzy nákladů a přínosů vychází z navrhovaných řešení jako nejvhodnější řešení zahrnuté ve Variantě I. Jako nejvhodnější se tedy jeví Varianta I, neboť v souvislosti s navrženými změnami na porodné dosáhne více rodin, dávka bude vyplácena též na druhé živě narozené dítě, a osoby, jimž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie, budou tvořit plnoprávnou kategorii v okruhu oprávněných osob.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

K naplnění cílů jsou kompetentní Ministerstvo práce a sociálních věcí (ústřední orgán státní správy a odvolací orgán, přezkumné řízení, zabezpečení aplikačního programu OKdávky/OKsystem) a Úřad práce ČR (rozhodování o dávkách státní sociální podpory).

6. Přezkum účinnosti regulace

Dopad nové právní úpravy bude průběžně vyhodnocován, přezkum účinnosti bude realizován formou hodnocení ex post vždy na konci každého kalendářního roku.

7. Konzultace a zdroje dat

Konzultace proběhly v rámci všech odborných útvarů Ministerstva práce a sociálních věcí. Zdroje dat jsou demografická data ČSU a IS MPSV.

8. Kontakty

Závěrečnou zprávu RIA zpracovaly:

Mgr. Lucie Bryxová
Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor sociální a rodinné politiky
tel.: 221 923 757
e-mail: lucie.bryxova@mpsv.cz

Mgr. Gabriela Obermannová
Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor sociální a rodinné politiky
tel.: 221 922 307
e-mail: gabriela.obermannova@mpsv.cz

B) ZHODNOCENÍ SOULADU NÁVRHU ZÁKONA S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů a též se zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb. – Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy ÚS ČR.

C) ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, SLUČITELNOST S PRÁVNÍMI AKTY EU

Návrhu se dotýkají zejména tyto předpisy práva EU:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s předpisy EU, judikaturou soudních orgánů EU, obecnými právními zásadami práva EU a mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána, a není tedy s nimi v rozporu.

D) VLIV NA OTÁZKU OCHRANY SOUKROMÍ A OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Navrhovaná úprava garantuje práva na ochranu soukromí a osobních údajů všech dotčených subjektů.

E) OSTATNÍ DOPADY

Na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky.

Na podnikatelské prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít vliv na podnikatelské prostředí České republiky.

Na územní samosprávné celky

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad na činnost územních samosprávných celků.

Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava má pozitivní dopady na rodiny s malými dětmi a na osoby jejichž právo na rovnost nakládání v oblasti dávek státní sociální podpory je zajištěna přímo aplikovatelnými předpisy Evropské unie.

Dopady na spotřebitele

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné zásadní dopady na spotřebitele.

Na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

Korupční rizika

Navrhovaná úprava nemá dopad do oblasti korupčních rizik a nevytváří jejich možnosti. Kontrolní mechanismy jsou nastaveny již od vyhodnocování žádostí, kdy každé rozhodnutí zaměstnance Krajské pobočky Úřadu práce ČR ještě kontroluje kvalifikovaný nadřízený pracovník a je zcela zřejmé, která úřední osoba je odpovědná za rozhodnutí. Dále je možnost podat proti rozhodnutí opravné prostředky (odvolání, přezkumné řízení), což je popsáno v každém rozhodnutí. Každá osoba má možnost se vyjádřit k podkladům, na základě kterých bylo rozhodnutí vydáno. Je také nastavena kontrola výkonu veřejné správy, kdy Ministerstvo práce a sociálních věcí tuto kontrolu provádí na Krajských pobočkách Úřadu práce ČR.

Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace. Rovněž není v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Dopady na výkon státní statistické služby

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na výkon státní statistické služby.

F) FINANČNÍ DOPADY

Navrhovaná právní úprava bude mít dopad na státní rozpočet. Na základě navrhovaných opatření u porodného dojde k nárůstu mandatorních výdajů, a to o cca 330 mil. Kč ročně na celkové náklady ve výši cca 470 – 480 mil. Kč. Úprava okruhu oprávněných osob ve smyslu navrhované úpravy nebude mít dopad na státní rozpočet s ohledem na to, že výše zmíněná kategorie osob je vlivem prosté přímé aplikace právních předpisů EU již součástí stávajícího okruhu oprávněných osob. Tato úprava je tak pouze zpřesňující, legislativně technického charakteru.

Odhad ekonomických dopadů vychází z dostupných dat Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Z posledních dostupných dat demografického vývoje, která uvádí Český statistický úřad, vyplývá, že podíl dětí narozených v 1. pořadí je cca 47 %, dětí narozených v 2. pořadí cca 39 % a 14 % dětí se rodí ve 3. a dalším pořadí (z toho cca 10 % jsou děti narozené ve 3. pořadí a 4 % jsou děti narozené ve 4. a dalším pořadí). Konkrétní počty živě narozených dětí podle pořadí narození v posledních letech byly následující:

rok	celkem	z toho narození v pořadí			podíl narozených v pořadí		
		1.	2.	3.+	1.	2.	3.+
2009	118 348	56 039	45 206	17 103	47,4%	38,2%	14,5%
2010	117 153	54 331	45 514	17 308	46,4%	38,9%	14,8%
2011	108 673	50 989	42 156	15 528	46,9%	38,8%	14,3%
2012	108 576	51 476	41 826	15 274	47,4%	38,5%	14,1%
2013	108 576						

Pramen: ČSÚ, Demografická ročenka ČR a Rychlé informace

Počty vyplacených dávek porodného v daném kalendářním roce a náklady vyplacené na tuto dávku byly následující:

rok	porodné	
	počet vyplacených dávek	finanční náklady (v mil Kč)
2009	119 294	1 579
2010	118 189	1 565
2011	22 170	292
2012	11 030	144
2013	11 324	148

Pramen: IS MPSV

Podle výsledků výběrového šetření pracovních sil přepočtených na celou populaci byl v roce 2012 počet rodinných domácností s alespoň jedním závislým dítětem do 26 let 1 406 tisíc.

Podle IS Ministerstva práce a sociálních věcí byl ve stejném roce počet rodin s nárokem na přídavek na dítě (tzn. s rozhodným příjmem do 2,4 nás. ŽM rodiny) 244 979 rodin, tj. cca 17 % rodin s dětmi a počet příjemců porodného 11 030. To znamená, že nárok na porodné splnily rodiny cca 22 % dětí narozených v 1. pořadí.

Pro následující nejbližší roky lze z dosavadního vývoje a z predikce počtu narozených Českého statistického úřadu odhadnout, že dětí narozených v 1. pořadí bude cca 50 tisíc a dětí narozených v druhém pořadí cca 41 tisíc. Podle příjmového rozložení rodin (které má Ministerstvo práce a sociálních věcí k dispozici z IS nepojistných sociálních dávek) lze odhadnout, že u dětí narozených v 2. pořadí by mohlo nárok na porodné při zachování koeficientu u rozhodného příjmu rodiny ve výši 2,4 násobku životního minima rodiny splnit cca 40 – 45 % dětí (tj. 16 – 17 tis. dětí). Pokud by zůstala zachována maximální přípustná výše rozhodného příjmu v rodině do 2,4 násobku životního minima rodiny, lze odhadnout, že nárok na porodné by mohlo celkově při odhadovaném počtu narozených dětí zakládat cca 28 až 29 tisíc dětí - cca 11 tis. dětí narozených v 1. pořadí (který splňují nárok dnes) a 17 – 18 tis. dětí narozených v 2. pořadí (viz výše).

Při změně maximální přípustné výše rozhodného příjmu v rodině do 2,7 násobku životního minima rodiny, lze odhadnout, že nárok na porodné by mohlo při odhadovaném počtu narozených dětí zakládat cca 33 – 35 % dětí narozených v 1. pořadí a 55 – 60 % dětí

narozených v 2. pořadí. To by celkem činilo cca 40 až 42 tisíc dětí, z toho cca 16 – 17 tis. dětí narozených v 1. pořadí a 24 – 25 tis dětí narozených v 2. pořadí.

Ekonomické dopady varianty nároku na porodné pro děti narozené v 1. a 2. pořadí při zachování maximální přípustné výše rozhodného příjmu v rodině v současné výši (do 2,4 násobku životního minima rodiny) jsou odhadovány na celkovou roční výši cca 350 – 360 mil Kč, tzn. navýšení oproti stávajícímu stavu o cca 200 – 210 mil Kč.

Navrhovaná varianta nároku na porodné pro děti narozené v 1. a 2. pořadí a změně maximální přípustné výše rozhodného příjmu v rodině do 2,7 násobku životního minima rodiny by podle odhadu znamenala celkové roční náklady ve výši 470 – 480 mil. Kč, tzn. navýšení oproti stávajícímu stavu o cca 320 – 330 mil Kč.

V této souvislosti lze konstatovat, že na straně rodin žádné dodatečné přímé finanční nebo nepřímé (administrativní) náklady nevzniknou.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1,2 a 9

Aktualizuje se termín „Evropské společenství“ výrazem „Evropská unie“. Tento pojem odpovídá terminologii užívané poté, co nabyla účinnosti tzv. Lisabonská smlouva.

K bodu 3

Jedná se o legislativně - technickou úpravu spočívající ve výslovné úpravě oprávněných osob, jimž nárok na dávky státní sociální podpory vyplývá z předpisů Evropské unie. Bez výslovného legislativního zakotvení těchto osob do okruhu osob oprávněných by zákon nebyl plně slučitelný s právem Evropské unie.

Aktualizuje se poznámka č. 1 a přidává se nová poznámka č. 1i, kde jsou uvedeny předpisy Evropské unie, na které odkazujeme.

K bodu 4

Na kategorii osob podle bodu 3 se ustanovení o podmínce bydliště na území České republiky nevztahuje.

K bodu 5

Zvyšuje se zákonem stanovený koeficient, kterým se násobí příjem pro nárok na porodné. Účelem návrhu zákona je upravit podmínky nároku na danou dávku tak, aby na porodné dosáhl širší okruh rodin s malými dětmi.

Rozšiřuje se nárok na porodné i z titulu narození druhého dítěte. Druhým dítětem je přitom chápáno druhé živě narozené dítě, a to bez ohledu na to, při kolikátém porodu se toto druhé živě narozené dítě narodí. Zároveň se úprava vztahuje i na děti převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Nárok na porodné tak tedy vzniká na dvě děti a nezáleží na tom, zda se narodily žadatelům o porodné (postupně či současně-dvojčata), nebo zda byly žadateli o porodné převzaty do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Nezohledňuje se tedy, zda jde o děti „vlastní“ nebo děti převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Každé ženě, která porodila (příp. jiné osobě při úmrtí matky či při převzetí dítěte) bude celkem vyplaceno max. 23 000 Kč (13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě).

Nárok na porodné má rovněž otec dítěte za výše stanovených podmínek, jestliže žena, která dítě porodila, zemřela a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě.

K bodu 6

Nárok na porodné na druhé dítě má ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů také osoba, která převzala dítě do 1 roku jeho věku. Opět nárok na porodné vzniká na dvě děti a nezáleží na tom, zda si dvě děti (např. dvojčata) osoba převezme do péče současně či postupně nebo zda již má své „vlastní“ děti. Vždy bude maximálně vyplaceno 23 000 Kč (13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě).

K bodu 7

Rozšiřuje se nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů o případy, kdy bylo u dítěte do 1 roku soudem rozhodnuto o osvojení dítěte nebo o svěřeni dítěte do péče před osvojením. Pouze tyto případy nejsou nyní kryty dávkami pěstounské péče, a proto je nárok na porodné, při splnění ostatních podmínek, důvodný.

K bodu 8

Částka porodného na druhé dítě je 10 000 Kč.

Druhým dítětem je přitom chápáno druhé živě narozené dítě, a to bez ohledu na to, při kolikátém porodu se toto druhé živě narozené dítě narodí. Zároveň se úprava vztahuje i na děti převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Nezohledňuje se, zda jde o děti „vlastní“ nebo děti převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Každé ženě, která porodila (příp. jiné osobě při úmrtí matky či při převzetí dítěte) bude vždy celkem vyplaceno max. 23 000 Kč (13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě).

K čl. II

Přechodné ustanovení reaguje na případy, které budou posuzované již podle nového znění zákona účinného od 1. 1. 2015. Půjde o případy dětí narozených a převzatých do trvalé péče nahrazující péči rodičů nejdříve dne 1. 1. 2015.

K čl. III

S ohledem na předpokládanou délku legislativního procesu a nezbytnou legisvakanci se navrhuje nabytí účinnosti zákona ke dni 1. ledna 2015.

V Praze dne 2. července 2014

předseda vlády

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

ministřyně práce a sociálních věcí

Mgr. Michaela Marksová v. r.

Platné znění zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

§ 1

Státní sociální podpora

(1) Státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích. Státní sociální podpora se ve stanovených případech poskytuje v závislosti na výši příjmu.

(2) Náklady na státní sociální podporu hradí stát.

(3) Tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem ~~Evropských společenství~~ **Evropské unie** v oblasti státních sociálních dávek uvedených v § 2¹⁾.

¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

* * * * *

§ 3

Okruh oprávněných osob

(1) Dávky státní sociální podpory náleží při splnění dále stanovených podmínek pouze fyzické osobě (dále jen "osoba"), jestliže osoba a osoby společně s ní posuzované

a) jsou na území České republiky hlášeny k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu^{1e)}, jde-li o státní občany České republiky, nebo

b) mají na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštního právního předpisu^{1d)}, jde-li o cizince,

podmínkou je, že mají na území České republiky bydliště

(2) Dávky státní sociální podpory dále náleží podle odstavce 1 i v případě, kdy osoba a osoby společně s ní posuzované nemají na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštního právního předpisu^{1d)}, pokud jsou

- a) cizinci hlášenými na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu^{1e)}, s výjimkou žadatelů o udělení mezinárodní ochrany ubytovaných v pobytovém středisku Ministerstva vnitra, a to ode dne, kterým uplynulo 365 dnů ode dne hlášení,
- b) cizinci narození na území České republiky a hlášenými na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu^{1e)}, s výjimkou žadatelů o udělení mezinárodní ochrany ubytovaných v pobytovém středisku Ministerstva vnitra, do 1 roku jejich věku,
- c) nezletilými cizinci svěřenými na území České republiky do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče,
- d) cizinci, kteří jsou držiteli povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta v ~~Evropském společenství~~ **Evropské unii** na území jiného členského státu Evropské unie a bylo jim vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu^{1f)},
- e) rodinnými příslušníky cizince uvedeného v písmenu d), kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu^{1f)},
- f) cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem vědeckého výzkumu podle zvláštního právního předpisu^{1g)},
- g) cizinci, kterým byla udělena doplňková ochrana^{1h)},
- h) cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zvláštního právního předpisu⁵⁶⁾,
- i) cizinci, kterým byla vydána zaměstnanecká karta podle zvláštního právního předpisu⁶⁶⁾,
- j) cizinci, kteří jsou zaměstnaní nebo již byli zaměstnaní na území České republiky alespoň po dobu šesti měsíců a jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání⁴⁾, pokud jim bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu⁶⁷⁾,
- k) rodinnými příslušníky⁶⁸⁾ cizinců uvedených v písmenech f), h), i) a j), pokud jim bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu⁶⁷⁾,
- l) osobami, jejichž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie¹⁾ nebo osobami zaměstnanými, samostatně výdělečně činnými, osobami ponechávajícími si takové postavení a jejich rodinnými příslušníky majícími právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie⁶⁹⁾,**

podmínkou je, že mají na území České republiky bydliště. **Podmínka bydliště se neuplatní u osob uvedených v písmenu l).**

(3) Co se rozumí bydlištěm, stanoví zákon o pomoci v hmotné nouzi⁵⁷⁾.

(4) Ministerstvo práce a sociálních věcí může v odůvodněných případech prominout podmínku trvalého pobytu.

^{1b)} Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů.

^{1c)} § 10 a 10a zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 68/2006 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb.

^{1d)} § 76 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb. § 66 až 68 zákona č. 326/1999 Sb., o

pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb. a zákona č. 379/2007 Sb. § 87g a 87h zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. 161/2006 Sb. a zákona č. 379/2007 Sb.

- ^{1e)} § 77 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb. a zákona č. 350/2005 Sb. § 93 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. 217/2002 Sb., zákona č. 222/2003 Sb. a zákona č. 61/2006 Sb.
- ^{1f)} § 42c zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. 161/2006 Sb. a zákona č. 379/2007 Sb.
- ^{1g)} § 42f zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. 379/2007 Sb.
- ^{1h)} § 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.
- ⁵⁶⁾ § 42i zákona č. 326/1999 Sb., ve znění zákona č. 427/2010 Sb.
- ⁵⁷⁾ § 5 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb.
- ⁶⁶⁾ § 42g zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ⁶⁷⁾ § 42 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ⁶⁸⁾ § 42a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ⁶⁹⁾ Čl. 7 odst. 3 a čl. 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

* * * * *

HLAVA OSMÁ

PORODNÉ

§ 44

Podmínky nároku na porodné

~~(1) Nárok na porodné má, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40, žena,~~

~~a) která porodila své první živé dítě,~~

~~b) které se současně s prvním živě narozeným dítětem narodilo další živé dítě nebo děti, pokud jí před tímto porodem nevznikl nárok na porodné podle § 45 odst. 1.~~

~~(2) Nárok na porodné má rovněž otec prvního živě narozeného dítěte nebo dětí, které se narodily současně s prvním dítětem ženy, jestliže žena, která dítě (děti) porodila, zemřela a ke dni porodu splnila podmínky uvedené v odstavci 1 a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě.~~

~~(3) Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte, není-li dále stanoveno jinak.~~

(1) Nárok na porodné má žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.

(2) Nárok na porodné žena nemá, pokud jí před porodem vznikl již dvakrát nárok na porodné převzetím dítěte do 1 roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů nebo v případě, že se jí již jedno živé dítě narodilo a druhé dítě do 1 roku věku převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů, není-li dále stanoveno jinak.

(3) Nárok na porodné má rovněž otec prvního nebo druhého živě narozeného dítěte, jestliže žena, která dítě nebo děti porodila, zemřela a ke dni porodu splnila podmínky uvedené v odstavcích 1 a 2 a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě.

(4) Nárok na porodné podle odstavce 3 nemá otec, jemuž již dvakrát vznikl nárok na porodné převzetím dítěte do 1 roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(5) Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte, není-li dále stanoveno jinak.

§ 45

Nárok na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče

~~(1) Nárok na porodné má také ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů osoba, která převzala dítě do takové péče do 1 roku jeho věku, toto dítě bylo prvním dítětem této osoby, na které z důvodu jeho převzetí vznikl nárok na porodné, a před převzetím tohoto dítěte do péče této osobě nevznikl nárok na porodné podle § 44. Za podmínek uvedených ve větě první má nárok na porodné také osoba, která převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů 2 nebo více současně narozených dětí. Podmínkou je, že rozhodný příjem v rodině této osoby nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40.~~

(1) Nárok na porodné má také osoba, která převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů dítě do 1 roku jeho věku, a toto dítě bylo prvním nebo druhým dítětem této osoby, bez ohledu na to, zda první dítě porodila nebo převzala do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Nárok na porodné vzniká dnem převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů, přičemž dnem převzetí se rozumí den právní moci rozhodnutí o převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Podmínkou je, že rozhodný příjem v rodině této osoby nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.

(2) Nárok na porodné podle odstavce 1 náleží i v případě, že před převzetím dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů vznikl nárok na porodné matce nebo otci dítěte podle § 44.

(3) Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě převzaté do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, jde-li o rozhodnutí podle § 7 odst. 10 písm. a), b) a d).

(4) V případě svěřeni dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů manželům náleží porodné jen jednomu z manželů určenému na základě dohody manželů. Nedohodnou-li se

manželé, určí orgán, který o porodném rozhoduje, kterému z manželů se porodné přizná.

§ 46

Výše a výplata porodného

~~(1) Výše porodného činí 13 000 Kč na první živě narozené dítě; narodí-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti, činí výše porodného 19 500 Kč.~~

(1) Výše porodného činí 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě.

(2) Porodné se vyplatí jednorázově.

* * * * *

§ 64a

(1) Orgány státní sociální podpory jsou oprávněny získávat a zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o dávkách státní sociální podpory a obdobných dávkách v cizině v souvislosti s plněním úkolů vyplývajících pro ně z práva ~~Evropských společenství,~~^{54b)} **Evropské unie¹⁾**, a to v rozsahu nezbytném pro plnění těchto úkolů.

(2) Pro povinnost státních orgánů a dalších právnických a fyzických osob sdělovat Ministerstvu práce a sociálních věcí a příslušným institucím v cizině údaje nezbytné pro plnění úkolů vyplývajících pro Ministerstvo práce a sociálních věcí a pro tyto instituce z práva ~~Evropských společenství,~~^{54b)} **Evropské unie¹⁾**, a to včetně údajů o dávkách obdobných dávkám státní sociální podpory poskytovaným z ciziny, platí § 63 odst. 3 věta čtvrtá obdobně.

(3) Údaje získané orgány státní sociální podpory podle odstavců 1 a 2 jsou součástí informačního systému uvedeného v § 63 odst. 3.

(4) Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje

a) České správě sociálního zabezpečení ze svých informačních systémů údaje o datu přiznání, druhu a výši dávky státní sociální podpory pro plnění úkolů vyplývajících pro ni z práva ~~Evropských společenství,~~^{54b)} **Evropské unie¹⁾**, a z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení; uvedené údaje se poskytují v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup,

b) na žádost dalším orgánům příslušným plnit úkoly vyplývající pro ně z práva ~~Evropských společenství~~^{54b)} **Evropské unie¹⁾** údaje v oblasti státní sociální podpory nezbytné pro plnění těchto úkolů, a to v rozsahu nezbytném pro plnění těchto úkolů.

^{54b)} Nařízení Rady (EEC) 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství.
Nařízení Rady (EEC) 574/72 stanovující postup provádění

~~Nařízení Rady (EEC) 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství.~~

Rozdílová tabulka k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Navrhovaný právní předpis		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení (část, §, odst. písm., apod)	Obsah	Celex č.	Ustanovení (čl., odst., písm., bod., apod.)	Obsah
§ 3 odst. 2, písm. l)	l) osobami, jejichž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie ¹⁾ nebo osobami zaměstnanými, samostatně výdělečně činnými, osobami ponechávajícími si takové postavení a jejich rodinnými příslušníky majícími právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie⁶⁹⁾,	32011RO492	Čl. 7 odst. 2	Pracovník požívá stejné sociální a daňové výhody jako tuzemští pracovníci.
§ 3 odst. 2, písm. l)	l) osobami, jejichž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie ¹⁾ nebo osobami zaměstnanými, samostatně výdělečně činnými, osobami ponechávajícími si takové postavení a jejich rodinnými příslušníky majícími právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie⁶⁹⁾,	02004L0038	Čl. 7 odst. 3	Pro účely odst. 1 písm. a) si občan Unie, který již není zaměstnanou osobou ani samostatně výdělečně činnou osobou, ponechává postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné v těchto případech: a) není dočasně schopen pracovat v důsledku nemoci nebo úrazu; b) je řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný poté, co byl zaměstnán více než jeden rok a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání; c) je řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný po skončení pracovní smlouvy na dobu určitou kratší jednoho roku nebo poté, co se během prvních dvanácti měsíců stal nedobrovolně nezaměstnaným, a zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. V tom případě si postavení pracovníka ponechává na dobu alespoň šesti měsíců; d) zahájí odbornou přípravu. Pokud není nedobrovolně nezaměstnaný, může si postavení pracovníka ponechat, pouze vztahuje-li se odborná příprava k jeho předchozímu zaměstnání.

			Čl. 24	S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. Právo na rovné zacházení se vztahuje i na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo pobytu nebo trvalého pobytu.
--	--	--	--------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------